

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/42/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413227729
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4413227729.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobcu: Poľnohospodár Nové Zámky, a.s., Komjatická 67, 940 01 Nové Zámky, IČO: 31 431 160, zastúpeného advokátskou kanceláriou advocatius, s.r.o., so sídlom Palackého 12, 811 02 Bratislava, IČO: 36 868 752, proti žalovanému: Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, Búdková 36, 811 02 Bratislava, IČO: 17 335 345, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/301/2013-747 zo dňa 05.12.2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu a úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške. V odôvodnení tohto rozsudku súd uviedol, že žalobca sa domáhal určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXXX, okres O. K., obec O. K., kat. úz. O. K., vedenom Okresným úradom O. K., katastrálnym odborom, všetky pozemky evidované ako parcely registra "E", a to : - parcela č. XXXX o výmere 115 m² - ostatná plocha, - parcela č. XXXX o výmere 4240 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 1569 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 1780 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 1434 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 1622 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 676 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 22 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/XX o výmere 5376 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 8110 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 9934 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 14497 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 651 m² - lesný pozemok, - parcela č. XXXX/X o výmere 1644 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 12337 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 9754 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 924 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 11412 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 4798 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 2554 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 75 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 6425 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 8546 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 9456 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 43 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 50 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 50 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 443 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 493 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 446 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 2061 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 2050 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. 2967/13 o výmere 12052 m² - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 7258 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 2528 m² - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 2604

m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 3000 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 5100 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 4704 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 22 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 3021 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 849 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 1662 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 881 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 13228 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 1291 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 978 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 829 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 6618 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 34718 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 11854 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 5050 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 5025 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 1618 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 1647 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 417 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 2172 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 194 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 1263 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 1939 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 439 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 539 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 191 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 191 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 22 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 99 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 313 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 626 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 5343 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 61 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 22 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 1568 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 3873 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 40 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 36707 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 18316 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 3276 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 2220 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 46807 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 28084 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 64 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 35 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 594 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 338 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 34528 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 17264 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 426 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 21720 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 36927 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 37373 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 12542 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 6485 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 10574 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 16724 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 25594 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 22321 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 33481 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 204 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 36927 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 1928 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 2180 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 9086 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 7646 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 223 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 1356 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 13886 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 14523 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 3895 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 10491 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 590 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX o výmere 1604 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 64923 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 33722 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 35949 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 23112 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 15095 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/XX o výmere 230 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 6022 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 8916 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 12948 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 1731 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 16131 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 8064 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 12040 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 14369 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 265 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 207 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 456 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 258 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 9093 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 543 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX/X o výmere 475 m2 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 11962 m2 - orná pôda, - parcela č. XXXX o výmere 3063 - trvalý trávny porast, - parcela č. XXXX/X o výmere 10081 m2 - orná pôda a parcela č. XXXX/X o výmere 4848 m2 - orná pôda.

2. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobca tvrdil, že je právnym nástupcom bývalého JRD v Nových Zámkoch, neskôr Združeného roľníckeho družstva Rozvoj O. K. a Poľnohospodárskeho družstva Rozvoj O. K., pričom výmerom o prídele do vlastníctva č. 1155/313/1950 z 1.12.1950,

vydaného bývalým KNV Nitra, boli jeho právnomu predchodcovi JRD O. K. pridelené tieto pozemky do vlastníctva a žalobca, resp. jeho právni predchodcovia ich viac ako 60 rokov obhospodarujú. Napriek tomu sú tieto pozemky evidované ako vlastníctvo žalovaného. Naliehavý právny záujem na tejto žalobe žalobca zdôvodnil tým, že má záujem na zosúladiení faktického stavu so stavom právnym, čím by sa usporiadali vlastnícke vzťahy a odstránil by sa predmet sporu. Po zrušení v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie žalobca uvádzal, že pokiaľ ide o skutočnosti a okolnosti, na ktoré v zrušujúcom uznesení poukázal odvolací súd, teda skúmanie naliehavého právneho záujmu žalobcu na tejto určovacej žalobe a posúdenie toho, či zo strany žalovaného došlo k vydržaniu vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam, má žalobca na tejto žalobe naliehavý právny záujem, pretože rozhodnutie 4Cdo/130/2007, na ktoré odvolací súd poukázal, nie je na tento prípad aplikovateľné, lebo žalobca a ani jeho právny predchodca si svoj reštitučný nárok v reštitučnom konaní uplatniť nemohli, keďže oprávnenými osobami podľa reštitučných zákonov boli len fyzické osoby; navyše nemali ani potrebu si tento nárok uplatňovať, pretože nehnuteľnosti užívali od roku 1951 ako svoje vlastníctvo a na štát tieto nikdy neprešli. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a tvrdil, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe, pretože od vydania uvedeného výmeru uplynula dlhá doba (v čase podania návrhu na súd 63 rokov), že žalobca sa tohto práva nedomáhal, pričom v prospech žalovaného bolo vlastníctvo k nehnuteľnostiam zapísané už v rokoch 1994 - 2005 po preukázaní toho, že vlastnícke právo k nim vydržal. To, že žalobcovi predmetné nehnuteľnosti vlastnícky nepatria, mohol žalobca zistiť dávno z verejných listín; navyše tieto nehnuteľnosti má žalobca v prenájme práve od žalovaného a doteraz sa necítil byť ich vlastníkom, keďže si ich prenajímal. Žalovaný taktiež v priebehu konania namietal, že v skutočnosti nešlo o prídel do vlastníctva, ale - ako to vyplýva zo zápisnice z 2.10.1950 - nehnuteľnosti boli právnomu predchodcovi žalobcu odovzdané iba do dočasného užívania. Podľa žalovaného naliehavý právny záujem na požadovanom určení žalobca nepreukázal a je potrebné posúdiť aj otázku nedbalého vlastníka.

3. Pôvodne súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č. k. 13C/301/2013-470 zo dňa 15.12.2015 a žalobe vyhovel vychádzajúc z listín predložených žalobcom s tým, že má naliehavý právny záujem, lebo je právnym nástupcom po bývalom JRD v Nových Zámkoch, neskôr Združenom roľníckom družstve Rozvoj O. K. a následne Poľnohospodárskom družstve Rozvoj O. K., a vlastníctvo nadobudol výmerom do vlastníctva č. 1155/313/1950 z 1.12.1950 vydaného bývalým KNV Nitra, ktorý je ako verejná listina dokladom o vlastníctve prídelcu k prideleným nehnuteľnostiam a vkladu schopnou listinou. Odvolací súd uznesením č. k. 7Co/45/2016-583 zo dňa 08.03.2018 rozsudok zrušil a vec vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie a o. i. uviedol, že záver súdu prvej inštancie týkajúci sa posúdenia naliehavého právneho záujmu žalobcu na určovacej žalobe neplatí bez výnimky, vyžaduje sa istá kvalita takejto žaloby spočívajúca v tom, že takýto naliehavý právny záujem musí byť daný; ak totiž už bolo právo porušené, nemá preventívna ochrana postavenia žalobcu zmysel. O naliehavý právny záujem môže ísť len vtedy, ak by bez výslovného určenia bolo právo žalobcu buď ohrozené alebo by sa jeho postavenie stalo neistým, pričom aj keď v prípadoch žalôb o určenie vlastníckeho práva sa naliehavý právny záujem spravidla odôvodňuje potrebou získať rozhodnutie súdu ako podklad pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Nemožno však bez ďalšieho z tohto faktu vyvodzovať naliehavý právny záujem žalobcu, čo platí práve tam, kde právne vzťahy žalobcu k veci boli s istými následkami dotknuté dávno v minulosti, nie dnes a nestali sa neistými teraz, ale práve prostredníctvom žaloby o určenie vlastníckeho práva je uvádzané do neistoty právo súčasného vlastníka veci, pretože v takom prípade určovacia žaloba nie je nástrojom prevencie a nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcu, ale k jej narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci, a preto treba rozlišovať medzi ochranou vlastníckeho práva v situáciách jeho bezprostredného a aktuálneho ohrozenia pred uvedením do neistoty v existujúcich a spravidla aj vykonávaných vlastníckych vzťahoch a zneužitím procesného prostriedku určeného na takúto ochranu na to, aby bolo dosiahnuté obnovenie vlastníckeho práva už zaniknutého spochybnením skutočností, za ktorých k zániku došlo. V tomto prípade je zrejme, že žalobca do 19.11.2013 žiadnu inú žalobu o určenie vlastníckeho práva nikdy nepodal, najmä nie v nejakom kratšom odstupe od zmeny politického režimu v roku 1989, akceptoval vlastníctvo štátu a žalobu podal až po 23 rokoch, pritom najmenej od roku 2008 preukázateľne vedel o tom, že na základe výmeru o prídele do vlastníctva nemôže byť zapísaný do katastra nehnuteľností, lebo na sporné pozemky je vedené vlastníctvo štátu. Odvolací súd poukázal aj na to, že v obdobných vlastníckych sporoch (napr. v nálezoch ÚS SR č. I.ÚS 549/2015-33 zo 6.3.2016, I.ÚS 151/2016-29 z 27.8.2015 alebo III.ÚS 415/15 z 28.1.2016) ústavný súd prijal záver, že princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávnej ochrany je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty a nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ vlastníctvo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, lebo v opačnom prípade by si nikto nemohol byť istý svojím vlastníctvom,

čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu; otázkou dobrej viery nadobúdateľa sa všeobecné súdy musia vždy zaoberať pri jeho spochybňovaní treťou osobou, na rovnakú úroveň treba postaviť vlastníctvo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníctva novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery, čím sa do vzájomnej kolízie dostávajú obidve ústavné hodnoty, teda princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, a pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch týchto základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie týchto práv a individuálne okolnosti konkrétneho prípadu a vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere, najmä ak sa vec dostala na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom (katastrálnom) konaní, v ktorom preukázal právny titul nadobudnutia svojho vlastníctva. Odvolací súd usmernil súd prvej inštancie, aby sa podrobnejšie vysporiadal s obranou žalovaného, zhodnotil naliehavý právny záujem žalobcu a špecifické okolnosti prípadu a aby sa zaoberal aj s tvrdným nadobudnutím vlastníckeho práva žalovaného k 1.1.1992 v dôsledku vydržania, uplatniac aktuálne rozhodnutia ÚS SR v smere posúdenia kolízie právnych titulov nadobudnutia vlastníctva pri nedbalom postupe vlastníka, ktorý si žalobou podanou so značným časovým odstupom uplatňuje vlastnícke právo voči niekomu, kto je ako vlastník dlhoročne zapísaný v katastri nehnuteľností a ktorého vlastnícke právo žalujúci po dlhú dobu akceptoval.

4. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, pričom konštatoval, že výmerom o prídelení do vlastníctva č. 1155/313/1950 z 1.12.1950, vydanom bývalým KNV Nitra, všetky nehnuteľnosti, určenia vlastníctva ktorých sa žalobca domáha, boli pridelené do vlastníctva Jednotného roľníckeho družstva v Nových Zámkoch podľa § 5 nariadenia vlády č. 30/1948. Zo zápisnice o odovzdaní majetku z 2.10.1950 súd zistil, že ide o prídelenú zápisnicu o odovzdaní majetku uprázdneného presídlením Maďara osídlencovi Slovákovi v prospech JRD v Nových Zámkoch s platnosťou od 21.8.1950 (od vydania výmeru KNV odd. VII/FNO v Nitre), a svedčí o tom, že tomuto subjektu bol uvedený majetok odovzdaný do dočasného užívania v rozsahu 966 151 štvorcových siah. Z výkazu majetku (prílohy č. 1 k tejto k zápisnici) súd zistil, že celková výmera majetku takto odovzdaného bola 966 155 siah (555 ha 95 á 31 m²). Podľa zápisnice z 9.1.1960 bola do správy bývalého ŠM Palárikovo bola ONV O. K. odovzdaná pôda, ktorú prevzali od JRD O. K. v rozsahu 1254 ha ornej pôdy. Podľa LV č. 10661 pre katastrálne územie O. K. vlastníkom všetkých sporných nehnuteľností je žalovaný, pričom titulom nadobudnutia jeho vlastníctva je hospodárska zmluva č. RVT 16448b-43-57-2-1965 a vyvlastňovací súpis z 30.3.1964, rozhodnutie ObPÚ-232-04-3379/LV ako aj geometrický plán č. 121/2000 a zápis Goplánu 43/2013 - R 362/13. Jednotné roľnícke družstvo, v prospech ktorého bol vydaný výmer o prídelení do vlastníctva č. 1155/313/1950 z 1.12.1950, vzniklo v roku 1949 (jeho existencia nebola spochybnená a vyplýva aj zo zápisnice č. 2 zasadnutia predstavenstva JRD O. K. z 9.1.1976). Zo zápisnice č. 2 zo zasadnutia Predstavenstva JRD O. K. zo dňa 9.1.1976 súd zistil, že na nej bolo určený názov Jednotné roľnícke družstvo Rozvoj O. K. so sídlom v Bánove, ktoré vzniklo zlúčením JRD O. K. a JRD Bánov. Podľa uznesenia Obvodného súdu Bratislava 1 č. Dr 1363 z 27.5.1991 bolo z obchodného registra vymazané Jednotné roľnícke družstvo Rozvoj O. K. a zapísané Poľnohospodárske družstvo Rozvoj O. K.. Napokon z výpisu z obchodného registra žalobcu súd zistil, že žalobca vznikol transformáciou Poľnohospodárskeho družstva Rozvoj v Nových Zámkoch a prebral všetky jeho práva a záväzky.

5. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016 (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Zároveň v zmysle § 391 ods. 2 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c), d) CSP (predtým § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.06.2016, ďalej len „OSP“), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne

postavenie neistým (R/17/1972). Procesná povinnosť preukázania, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti súdnej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určenia súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, a na druhej strane vysvetliť, či práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). Súd poukázal aj na ustanovenie § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. Zápisy vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností sa vykonávajú na základe listiny, ktorá nepochybne preukazuje vlastnícke právo. Určovací výrok rozsudku spravidla nahrádza listinu, ktorá môže byť podkladom pre zápis zmeny vlastníctva v evidencii nehnuteľností a okrem toho žalobca môže ním preukazovať toto svoje právo i na iné účely. Vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je vtedy, ak je tu daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia.

6. Pri rozhodovaní o žalobe súd prvej inštancie vychádzal aj z ustanovenia § 5 nariadenia vlády č. 30/1948 Zb. v znení účinnom ku dňu vydania výmeru do vlastníctva v znení: „Rozdelení zbylého majetku presťahovaných Maďarů. Zbylý majetok presťahovaných Maďarů, s nímž se nenaloží podle ustanovení odstavce 3, přidělí osidlovací úřad - nebrání-li tomu zájmy osidlovací politiky, dále za předpokladu, že uchazeči prokáží, že vyhovují jinak podmínkám, stanoveným příslušnými předpisy, a konečně bez újmy práv osob, uvedených v odstavci 2 - do vlastníctví především uchazečům z řad osob, které nabyly československého státního občanství podle § 1, odst. 1 ústavního zákona ze dne 13. září 1946, č. 179 Sb., o udělení státního občanství krajanům z Maďarska, a nejsou oprávněnými přistěhovalci. Není-li takových uchazečů; jest při přidělování zbylého majetku presťahovaných Maďarů přihlížeti - s výhradami uvedenými v předchozí větě - přednostně k uchazečům z řad osob, uvedených v § 1 zákona ze dne 1. července 1947, č. 138 Sb., o péči o přistěhovalce, jakož i o některých jejich přednostních právech, a není-li ani těchto, k ostatním uchazečům podle potřeb vnitřního osídlení a po nich k jiným oprávněným uchazečům slovanské národnosti. Příděl podle ustanovení odstavce 1 nesmí býti na újmu práv osob uvedených v: 1. §§ 1 a 6 zákona ze dne 19. prosince 1946, č. 255 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, 2. § 84, odst. 1 zákona ze dne 18. července 1946, č. 164 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozence a oběti války a fašistické persekuce, 3. § 10 zákona ze dne 3. července 1947, č. 139 Sb., o rozdělení pozůstalostí se zemědělskými podniky a o zamezení drobení zemědělské půdy. Zbylý majetok presťahovaných Maďarů může osidlovací úřad podle případných směrnic ústřední komise pro vnitřní osídlení také prodati ve veřejné dražbě nebo z volné ruky anebo s ním může jinak naložiti.“

7. Výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli a sú dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a predstavujú vkladu schopné listiny spôsobilé pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Nad rámec správneho súdnictva všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu. Môže ho preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný. Nulitným aktom je správny akt vydaný absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom, z ktorého nevznikajú žiadne právne následky. V prípade predmetného výmeru o vlastníctve pôdy zo dňa 17.11.1948 nejde o nulitný akt, pretože bol vydaný KNV Nitra v rámci jeho právomoci podľa § 5 nariadenia vlády č. 30/1948, teda orgánom príslušným. Právny predchodca žalobcu, JRD O. K., nadobudol prídelom do vlastníctva nehnuteľnosti v tomto výmere o prídele uvedené, pričom ide o listinu vkladu schopnú. Z doložených listín bolo preukázané, že žalobca je právnym nástupcom po bývalom JRD v Nových Zámkoch, neskôr Združenom roľníckom družstve Rozvoj O. K. a následne Poľnohospodárskom družstve Rozvoj O. K.. Sporné nehnuteľnosti boli pridelené do vlastníctva JRD v Nových Zámkoch uvedeným výmerom o prídele do vlastníctva č. 1155/313/1950 z 1.12.1950 vydaným bývalým KNV Nitra podľa § 5 nariadenia vlády č. 30/1948, avšak ako výlučný vlastník je v katastri nehnuteľností vedený žalovaný, ktorý nehnuteľnosti nadobúdala na základe viacerých nadobúdacích titulov, vrátane konfiškačných zákonov z roku 1945, pričom najväčší počet zápisov o tituloch nadobudnutia je z roku 1960, proces zápisov vlastníctva tak prebiehal podľa v tom - ktorom čase platnej právnej úpravy. Žalobca však prinajmenej od roku 2008 preukázateľne vedel, že na základe výmeru o prídele do vlastníctva nemôže byť už zapísaný do katastra nehnuteľností, lebo na sporné pozemky je vedené vlastníctvo štátu. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca túto svoju žalobu na súde podal až dňa 19.11.2013, t. j. 23 rokov po zmene politického

režimu, a dovtedy žiadnu inú žalobu o určenie vlastníckeho práva nepodal, a teda fakticky vlastníctvo žalovaného akceptoval.

8. V obdobných vlastníckych sporoch (napr. v nálezoch ÚS SR č. I. ÚS 549/2015-33 zo 6.3.2016, I. ÚS 151/2016-29 z 27.8.2015 alebo III. ÚS 415/15 z 28.1.2016) ústavný súd prijal záver, že princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávnej ochrany je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty a nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ vlastníctvo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana. V opačnom prípade by si nikto nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu, otázkou dobrej viery nadobúdateľa sa všeobecné súdy musia vždy zaoberať pri jeho spochybňovaní treťou osobou, na rovnakú úroveň treba postaviť vlastníctvo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníctva novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery, čím sa do vzájomnej kolízie dostávajú obidve ústavné hodnoty, teda princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka, pričom pokiaľ nemožno zachovať maximum z oboch týchto základných práv, treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie týchto práv a individuálne okolnosti konkrétneho prípadu a vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere, najmä ak sa vec dostala na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom (katastrálnom) konaní, v ktorom preukázal právny titul nadobudnutia svojho vlastníctva. Tiež v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžr/38/2011 zo dňa 08.11.2011 bola daná do pozornosti zásada platná už v rímskom práve, „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade sa do vzájomnej kolízie dostali dve ústavné hodnoty, a to princíp ochrany dobrej viery štátu ako nadobúdateľa (žalovaného) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka - žalobcu, ktorý o sebe tvrdí, že sa stal vlastníkom sporných nehnuteľností skôr, než bolo zapísané vlastníctvo v prospech žalovaného. Je preto potrebné na rovnakú úroveň postaviť vlastníctvo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníctva novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery, no v situácii, keď nemožno zachovať maximum z oboch týchto základných práv, treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie práv a individuálne okolnosti konkrétneho prípadu, pričom vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere. Nehnutelné veci sa dostali na list vlastníctva žalovaného po katastrálnom konaní, v ktorom štát (žalovaný) preukázal právny titul nadobudnutia vlastníctva a v dobrej viere nakladal s uvedenými nehnuteľnosťami ako s vlastnými. Princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávnej ochrany je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty a nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ vlastníctvo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikto nemohol byť istý svojím vlastníctvom. Vo svetle uvedeného je teda zrejmé, že ak žalobca, ktorý prinajmenej od roku 2008 vedel, že na základe výmeru o prídelení do vlastníctva nemôže byť zapísaný do katastra nehnuteľností, lebo na sporné pozemky je vedené vlastníctvo štátu, a žalobu podal až v roku 2013, nekonal ako bdely vlastník, nezaujímal sa aktívne o ochranu a výkon svojich práv a svoje procesné práva neuplatnil včas a s dostatočnou starostlivosťou. Podanie žaloby po dlhom čase (najmenej 5 rokov od vyššie uvedeného zistenia a 23 rokov od zmeny politického režimu) nepochybne nemôže byť uplatňovaním práva s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Opačný záver súdu by s odstupom takého času spôsobil, že nikto by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom. S ohľadom na to súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca na takejto určovacej žalobe nemôže mať naliehavý právny záujem, a preto žalobu zamietol. V dôsledku toho už súd ďalšie prípadné dokazovanie považoval za nadbytočné a tým aj v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Výrok o trovách konania súd oprel o ustanovenie § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote žalobca odvolanie, ktoré odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. a),b),d),e),f),g),h) CSP. V rozsiahlom odvolaní poukázal na svoje uplatnené právo, na priebeh súdneho konania, na prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej, na následné rozhodnutie odvolacieho súdu a aj na obsah napadnutého v poradí druhého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá. Žalobca v odvolaní so zamietnutím žaloby nesúhlasil

a uviedol, že on naliehavý právny záujem preukázal, no okresný súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa neho konanie má aj inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, lebo odôvodnenie neobsahuje dostatok dôvodov a ich uvedenie je nezrozumiteľné a nespĺňa základné gramatické a štylistické hľadiská. Súd totiž neodôvodnil, ktoré skutočnosti pri posudzovaní nepreukázania naliehavého právneho záujmu považoval okrem nepreukázania tvrdenia tzv. nedbalého vlastníka za preukázané a akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Pritom súd uviedol navzájom si odporujúce dôkazy a nezdôvodnil, prečo niektoré z nich pokladá za vierohodné a niektoré odmietol vziať do úvahy, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy podľa jeho podania zo dňa 02.08.2018, a to napr. výsluch štatutárnych zástupcov žalobcu. Súd konštatoval, že sporné pozemky prešli do vlastníctva štátu podľa zákona č. 148/1947 Sb. a v tomto prípade ide o jediný v konaní preukázaný titul nadobudnutia vlastníckeho práva štátu. Tiež mal za preukázané vlastnícke právo právneho predchodcu žalobcu, čo samé osebe preukazuje naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení. Súd sa nevysporiadal ani s tým, že v r. 2005 bol vykonaný ROEP a v r. 2008 na základe rozhodnutia správneho orgánu došlo k zápisu vlastníckeho práva žalobcu k časti pozemkov. Právni predchodcovia žalobcu sporné pozemky v r. 1951 až 2013 nerušene a v dobrej viere užívali ako svoje vlastníctvo a neexistoval iný právny pomer a ani snaha štátu o odkupovanie nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu. Proti sebe tak stojí v katastri nehnuteľností evidované formálne tzv. vlastnícke právo štátu, a od r. 1951 funkčné vlastnícke právo žalobcu. Štát sa podľa neho nemôže dovolávať ochrany vlastníctva, lebo svojimi úkonmi privedil existujúcu kolíziu práva, ktorého výsledkom je súdne konanie. Žalobca si nemohol uplatniť svoje nároky podľa reštitučných zákonov, keďže štát neumožnil takúto možnosť zmiernenia majetkových krívd právnickým osobám.

11. Okrem toho žalobca v podanom odvolaní uviedol, že súd prijal záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a tým ide o nesprávny postup pri hodnotení výsledkov dokazovania. Súd totiž zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, a neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané. Zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany a ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré súd nevykonal a zamietol ich pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu. Súd prvej inštancie mal doplniť dokazovanie v súlade s jeho podaním zo dňa 02.08.2018; nariadil síce dve pojednávania, ale doplnenie dokazovania odmietol vykonať, lebo nevypočul štatutárnych zástupcov žalobcu, ktorí sa chceli k veci vyjadriť. K sporným pozemkom podľa neho stále vlastníctvo doriešené nie je. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/130/2009 zo dňa 25.02.2009 rieši podľa žalobcu iný prípad, než o ktorý v tomto spore ide. Žalobca ako vlastník nemôže stratiť vlastníctvo na základe rozhodnutia vydaného v katastrálnom konaní, ktorého účastníkom nebol, a ani tým, že súd mu odoprie právo na proces s odôvodnením nepreukázania naliehavého právneho záujmu. Nedostatok zápisu vlastníckeho práva žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu nemá vplyv na vlastníctvo pridelu k sporným pozemkom. V ďalšom texte odvolania žalobca poukázal na ustanovenia osobitných zákonov, Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., § 9 vtedy platnej Ústavy Československej republiky, § 111 až § 118 Občianskeho zákonníka s tým, že žiadny z dôvodov zmeny vlastníctva vo veci preukázaný nebol a žalovaný nepreukázal, na základe akého právneho titulu vlastníctvo nadobudol, resp. od akého právneho titulu odvodzuje dobromyseľnosť. Nebolo preukázané, že by stratil vlastnícke právo, keďže tzv. vlastníctvo štátu evidované na LV č. XXXXX pre kat. úz. O. K. nikdy neakceptoval. Nie je pravda, že on alebo jeho právny predchodca sa svojho vlastníckeho práva od r. 1954 nedomáhal. Ak je žalovaný zapísaný ako vlastník, žalobca má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, lebo bolo preukázané, že údaje v katastri nie sú hodnoverné a podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností môže byť len rozhodnutie súdu.

12. Žalobca v odvolaní ďalej namietal, že je arbitrálne rozhodnutie súdu, ktorý konštatoval preukázanie vlastníckeho práva žalovaného bez toho, aby mal za preukázané splnenie predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaného vydržaním; odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej a aj extrémne nelogické so zreteľom na nepreukázané a preukázané skutkové a právne skutočnosti. Pokiaľ bola spomínaná doba nečinnosti žalobcu 23, resp. 63 rokov, on podrobne rozviedol svoj názor z hľadiska historických udalostí rokov 1948 do podania žaloby. Z tohto hľadiska mal podľa neho súd skúmať formálne právne postavenie strán sporu a formálne právo, vrátane konkrétnych práv a povinností vyplývajúcich z aktuálne platného právneho poriadku, ako aj možnosť ich faktickej realizovateľnosti, nielen formálno-procesného, ale aj historicky materiálneho uplatnenia. Ani dvadsať rokov od zmeny politického režimu nie je právne kontinuum, lebo v tomto období sa zásadne vyvíjal právny systém a radikálne sa menilo právne vnímanie postavenia a formálno-právne postavenie súkromných osôb

a výkonnej moci. Súd nezhodnotil správne objektívne práva a povinnosti žalobcu a žalovaného a ich subjektívne možnosti uplatnenia, a tak prijali ústavne a právne nesprávny záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Podľa žalobcu v rozsudku absentuje akékoľvek vyváženie kolidujúcich práv žalobcu ako právneho nástupcu pôvodného vlastníka (JRD O. K.) a žalovaného, ktorý o sebe tvrdí, že je dobromyseľným nadobúdateľom a že mu má byť poskytnutá súdna ochrana. Odôvodnenie rozsudku je podľa neho nepreskúmateľné a je v nesúlade s ústavným a právnym poriadkom Slovenskej republiky ako aj medzinárodnou úpravou, ktorou je Slovenská republika viazaná. V odvolaní žalobca poukázal aj na rozhodnutia Ústavného súdu SR (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06), na čl. 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie z 26.10.2012, hlavy II (Slobody), na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) vo veci sťažnosti č. 2000/09 Žáková vs. Česká republika, čl. 144, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a iné. Žaloba je jediný procesný prostriedok, ktorý môže na ochranu svojho práva použiť a jej zamietnutie z dôvodov uvedených v rozsudku bez náležitého preskúmania veci porušuje jeho právo na spravodlivý súdny proces. Súd navyše nevzal do úvahy, že procesnými stranami je jednak súkromná osoba - žalobca - a na druhej strane orgán výkonnej moci štátu. Konštatované, no nepreukázané mnohoročné neprejavovanie záujmu žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov o predmet sporu samo osebe nemohlo spôsobiť zánik vlastníckeho práva žalobcu (III. ÚS 194/2017). Žiadal preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

13. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasil s právnym hodnotením žalobcu, ktorý kumuloval viacero odvolacích dôvodov, avšak jasne nevysvetlil stavbu svojich argumentov, a to napr. v namietanom nesprávnom procesnom postupe, ktorým mu bolo znemožnené uskutočňovať patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a zároveň o inej vade konania, ktorú vidí v tom, že „odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje dostatok dôvodov a ich uvedenie je nezrozumiteľné a nespĺňa základné gramatické a štylistické hľadiská“. Zároveň žalobca namietal, že súd neodôvodnil skutočnosti, ktoré považoval za preukázané okrem nepreukázaného tvrdenia tzv. „nedbalého vlastníka“. Súd prvej inštancie pritom zamietol žalobu z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c) CSP, t.j. žaloby o určení, či tu právo je alebo nie je. V bodoch 26. až 30. rozsudku však súd vysvetlil dôvody neprítomnosti naliehavého právneho záujmu v danej veci. Zároveň vysvetlil tvrdenie o tzv. nedbalom vlastníkovi v prípade žalobcu a v bode 29. rozsudku vysvetlil aj právne následky z hľadiska posudzovania postavenia pôvodného vlastníka a nového vlastníka veci. Žalobca pritom v odvolaní vôbec neuviedol, čo považuje za navzájom si odporujúce dôkazy. V bode 4.1 ods. 3 odvolania žalobca uviedol, že súd nezodôvodnil, prečo niektoré z dôkazov odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy a prečo sa dôkaznými návrhmi žalobcu v súvislosti s preukázaním naliehavého právneho záujmu odmietol zaoberať. Prvú z požadovaných odpovedí však súd uviedol v bode 31. rozsudku, t.j. že išlo o dôkazy týkajúce sa otázky vydržania a súvisiacich právnych skutočností, ktoré nebolo hospodárne vykonať. Druhú z požadovaných odpovedí si ponúka aj žalobca sám v bode 4.2 ods. 4 odvolania, kde uviedol, že súd odmietol doplnenie dokazovania, vrátane odmietnutia výsluchu štatutárnych zástupcov žalobcu s poukazom na hospodárnosť konania. V bode 4.1. ods. 6 odvolania žalobca uviedol, že jeho právny predchodca nadobudol pozemky do vlastníctva a tieto nestratil ani zápisom správy MNV O. K. v roku 1954 a ani zápisom správy ONV O. K. v roku 1960, ktoré neboli a nemohli byť platným titulom nadobudnutia vlastníckeho práva. Žalobca pritom nevysvetlil, prečo zápis a existencia titulov nadobudnutia vlastníctva na strane štátu, zastúpeného žalovaným, na LV č. 10661 pre kat. úz. O. K., ktoré súd sumarizuje v bode 10. rozsudku, nemohli byť platným titulom prevodu vlastníctva na štát v zastúpení Štátneho majetku, n.p., Palárikovo. Tento prevod mal súd za preukázaný a v bode 26. rozsudku sumarizoval, že pri nadobudnutí vlastníctva štátu išlo o viaceré nadobúdacie tituly. Prevody potvrdzuje aj viacero dokumentov predložených spoločnosťou PoľnoSME, s.r.o., IČO 34144714, v podaní zo dňa 24.04.2015, konkrétne zápisnica o odovzdaní a prebratí nehnuteľného a hnuteľného majetku JRD O. K. pre Štátny majetok, n.p., Palárikovo, na základe rozhodnutia pôdohosp. odboru rady KNV v Nitre zo dňa 22.10.1959 a s ňou súvisiace ďalšie zápisnice z 9.1.1960 a z 14.1.1960. Na zápisnicu z 9.1.1960 súd priamo odkazuje v bode 9. rozsudku. Ďalej žalobca namietal, že obdobie po roku 1953 bolo vystriedané obdobím mierneho politického uvoľnenia a postupných tzv. rehabilitácií, súčasne sa nezmenila potenciálne represívna povaha režimu s iluzórnou možnosťou slobodného užívania právneho priestoru. Obdobie 50-tych a 60-tych rokov nie je možné hodnotiť ako obdobie, kedy nedochádzalo k núteným vyvlastneniam, či delimitáciám majetku zo štátnych podnikov na iné právnické osoby, vrátane majetku zverenému do „družstevného vlastníctva“ na užívanie družstvám podľa § 103 ods. 2 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka. Žalobca neuvádzal ani to, v čom sú tituly nadobudnutia vlastníctva na strane štátu nevierohodné, a

tak sa podľa žalovaného už v súčasnosti žalobca nemôže opierať o vlastníctvo nadobudnuté výmerom z roku 1950 a prikladať prevodu „vlastníctva“ podľa daného výmeru význam vlastníctva v zmysle, aký súkromnému vlastníctvu pripisuje právny poriadok Slovenskej republiky aj pod vplyvom judikatúry ESLP. Majetok nebol družstvám zo stany štátu pridelený do vlastníctva v jeho súčasnom zmysle a rozsahu. Už spomenuté ustanovenie § 103 ods. 2 Občianskeho zákonníka z r. 1950 uvádza, že: „V záujme rozvoja národného hospodárstva a všeobecného blahobytu možno časti národného majetku tiež odovzdať socialistickým právnickým osobám, najmä ľudovým družstvám, do trvalého užívania.“. V priebehu rokov 1948 až 1989 mohol štát autoritatívne disponovať s majetkom „odovzdaným do trvalého užívania“ pôvodne za účelom poľnohospodárskej výroby. Ak štát viacerými titulmi, ktoré mal súd za osvedčené na základe LV č. 10661 pre katastrálne územie O. K., delimitoval na základe správneho rozhodnutia majetok z družstva na Štátny majetok, n.p., Palárikovo, nie je možné domáhať sa ochrany vlastníckeho práva v súčasnom slova zmysle. Zároveň v zmysle Občianskeho zákonníka z r. 1950 obsahom „socialistického družstevného vlastníctva“, ktoré vzniklo odovzdaním z národného/štátneho majetku, bolo len užívanie a nie jeho v súčasnom právnom poriadku chápaný obsah. Aj samotný žalobca uvádzal, že od roku 1951 neplatil intabulačný princíp, t.j. vlastnícke právo vznikalo aj bez potreby jeho zápisu do pozemkovej knihy. Vlastnícke právo mohlo na základe § 114 Občianskeho zákonníka z r. 1950 prejsť aj na základe výroku úradu alebo orgánu verejnej správy (nielen súdu). Ak išlo o vec nehnuteľnú, bolo nevyhnutné zapísať prevod vlastníctva v pozemkovej alebo železničnej knihe alebo na súde uložiť listinu (§ 114 druhá veta Občianskeho zákonníka z roku 1950). Túto skutočnosť žalobca vo vzťahu k výmeru z r. 1950 nepreukázal. K tvrdeniam o nesprávnom právnom posúdení veci, nemožnosti využiť reštitučné predpisy a k tvrdenej „okupácii vecí“ štátom žalovaný uviedol, že žalobca nikdy nenadobudol vlastnícke právo, ale výlučne len tzv. „trvalé užívanie“ v zmysle Občianskeho zákonníka z r. 1950. Žalobca nie je fyzická osoba, na ktorú sa primárne aplikovalo vládne nariadenie č. 30/1948 Zb., ktoré v žiadnom prípade neupravovalo rozsah nadobúdaných práv. Označenie a pomenovanie nadobúdaného práva ako „vlastníctvo“ v samotnom výmere z r. 1950 nemohlo rozšíriť obsah tohto práva nad rámec § 103 Občianskeho zákonníka z r. 1950. Družstvá neboli vo vzťahu k poľnohospodárskej pôde subjektom súkromného či „osobného“ vlastníckeho práva. Zároveň ustanovenie § 5 vl. nar. č. 30/1948 Zb. neumožňovalo prideliť majetok skonfiškovaný odsunutým obyvateľom do vlastníctva v súčasnom chápaní obsahu tohto práva prídelcovi, ktorým bola právnická osoba. Prídelcom mohla byť v zmysle § 5 vládneho nariadenia č. 30/1948 Zb. výlučne fyzická osoba, no nie právnická osoba. Socialistické vlastníctvo mohlo mať výlučne formu „štátneho vlastníctva“ alebo formu „vlastníctva družstevného“. Národný majetok, kam patrili aj štátne konfiškáty realizované do r. 1950, mohol byť výhradne v „štátnom socialistickom vlastníctve“ (§ 102 Občianskeho zákonníka z roku 1950). Majetok preto nemohol byť v r. 1951 družstvu pridelený do jeho „družstevného vlastníctva“. Ustanovenia o súkromnom vlastníctve podľa § 106 Občianskeho zákonníka z r. 1950, resp. o možnosti jeho obmedzenia, na ktoré sa odvoláva žalobca v bode 4.2. ods. 14. a 15. odvolania, sa na družstevné vlastníctvo neaplikovali. Zároveň nedošlo ani k žiadnej chybe pri absencii zápisu vlastníckeho práva žalobcu (právnickej osoby) v príslušnej evidencii, ako sa snaží tvrdiť žalobca v bode 5.2 ods. 5 odvolania. Žalobca tiež nevysvetlil, prečo ide o chybu štátu v štádiu, ak nebola intabulácia povinná v r. 1951, a zároveň, ak bol tvrdý „vlastník“ (podľa názoru žalovaného „trvalý užívateľ“) pozemkov bdely pri ochrane ním tvrdených práv. K tvrdeniam žalobcu v bode 4.2. ods. 16 odvolania poukázal žalovaný na body 5. až 9. svojho vyjadrenia. Súd prvej inštancie odôvodnil, o aké nadobúdacie tituly a z ktorého obdobia opiera záver o nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaným. K námietke žalobcu o mechanickom a aritmetickom určení doby nečinnosti žalobcu v ochrane svojich tvrdených práv, ktorá bola základom pre tvrdenie o nedbalom vlastníckovi a tak aj základom pre zamietnutie žaloby, žalovaný uviedol, že okresný súd neposúdil danú vec mechanicky. Nie je pravdivé tvrdenie žalobcu, že podľa odôvodnenia rozsudku „súd postavil na roveň obdobie rokov 1948, 1950 až 1989“ (str. 14 odvolania); súd totiž jednoznačne uvádza len obdobie 23 rokov (bod 26. a 30. rozsudku). V 90-tych rokoch boli prijímané základné reštitučné predpisy a pokiaľ žalobca uvádzal, že nebol ich adresátom (čo sa nedozvedel až v roku 2008 alebo až v roku 2013), mohol uplatniť určovaciu žalobu, ktorá už bola v tom čase súčasťou právneho poriadku, a ak si bol istý svojím „súkromným“ vlastníctvom - s čím žalovaný nesúhlasí - a tvrdí vlastnícku kontinuitu štátu od konfiškácie realizovanej pred rokom 1950, vlastnícke právo štátu mal súdnou cestou namietat už v r. 1993 pri podpise nájomnej zmluvy, ktorej súčasťou boli aj sporné pozemky (predmet nájomných zmlúv vyplýva z následných dodatkov, ktoré špecifikovali predmet nájmu založený danými zmluvami). V časti 4.3. odvolania by mala byť podľa nadpisu danej časti argumentácia týkajúca sa odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, t.j. dôvodu spočívajúceho v nevykonaní navrhnutých dôkazov, potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností. Keďže daná časť odvolania neuvádza a nešpecifikuje žiadnym spôsobom tento odvolací dôvod, žalovaný poukázal na čl. I jeho vyjadrenia k odvolaniu.

V prípade, že by sa odvolací súd nestotožnil s argumentáciou okresného súdu, žalovaný žiadal o riadne posúdenie všetkých jeho doterajších tvrdení prezentovaných v konaní, týkajúcich sa vydržania predmetných pozemkov. Ak by bol odvolací súd opačného názoru na prípustnosť určovacej žaloby, je potrebné dôsledne posúdiť aj v konaní tvrdené vydržanie. Žiadal, aby súd posúdil aj právnu skutočnosť nikdy neprerušeného vlastníckeho práva štátu z dôvodu prídela pozemkov na základe výmeru z r. 1950 do vlastníctva právneho predchodcu žalobcu, ale len do „trvalého užívania“, ktoré jediné mohlo byť obsahom „družstevného vlastníctva“. Odkazy na v súčasnosti aplikovateľné medzinárodné štandardy ochrany vlastníckeho práva uvádzané žalobcom v bode 5.3. odvolania neobstoja pri posudzovaní miery ochrany „vlastníckeho“ práva v rozsahu „trvalého užívania“ nadobudnutého žalobcom v r. 1950 a úkonov štátu realizovaných do dátumu aplikácie predmetných medzinárodných zmlúv na Slovenskú republiku, resp. jej právneho predchodcu. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

14. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, účinného od 01.07.2016, ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku za splnenia zákonných podmienok (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 177 ods. 2 písm. c/, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že odvolanie nie je opodstatnené a súd prvej inštancie rozhodol vecne správne. Preto tento rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd potvrdil. Pri rozhodovaní vychádzal z ustanovenia § 470 ods. 1, 2 prvej vety CSP, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, a právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v tomto prípade stotožnil s odôvodnením prvoinštančného rozhodnutia a na dôvažok dodáva nasledovné:

15. Podľa obsahu spisu si žalobca žalobou podanou dňa 19.11.2013 uplatnil určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na základe Výmeru o prídelení pozemkov do vlastníctva č. 1155/313/1950, ktorý vydal bývalý Krajský národný výbor v Nitre dňa 01.12.1950 podľa § 16 ods. 1 písm. f) zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme, z titulu právneho nástupníctva po prídelcovi, ktorým bolo Jednotné roľnícke družstvo O. K.. Na dôkaz predložil rozhodnutie Správy katastra O. K. zo dňa 05.08.2008, v ktorom boli parcely E-KN číslo 2118/4 až 5519 odpísané z LV č. XXXXX a pripísané na LV č. XXXXX v prospech žalobcu. V listoch vlastníctva evidovaných parciel sa pri parcelách registra E-KN č. XXXX až XXXX/X žalobca zrušil zápis žalovaného ako vlastníka a zapísal sa ako vlastník, a rovnako pri parcelách registra E-KN č. XXXX/X až XXXX/X sa v určitých podieloch zrušil zápis žalovaného ako vlastníka a zapísal sa ako vlastník. Všetky tieto zmeny sa vykonali na základe Výmeru o prídelení do vlastníctva č. XXXX/XXX/XXXX v rámci správneho konania - ROEP (register obnovenej evidencie pozemkov). V rámci tohto konania (ROEP) sa však nemohlo rozhodnúť o evidovaných pozemkoch, ale len o pozemkoch, ktoré neboli ku dňu rozhodovania správneho orgánu evidované na iného vlastníka alebo boli evidované neúplne podľa osobitných predpisov v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií.

16. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu konštatoval, že súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania pri svojom novom rozhodovaní vychádzal zo zistenia, že žalobca opieral tvrdenia o svojom vlastníckom práve z výmeru o prídelení do vlastníctva vydaného dňa 01.12.1950 Krajským národným výborom v Nitre podľa zákona č. 148/1947 Sb. o opatreniach na vykonanie československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva, na ktorý nadväzovalo vládne nariadenie č. 30/1948 Sb. o majetku, ktorý zanechali v Československej republike osoby, presťahované do Maďarska podľa československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva. Uvedený výmer bol vydaný v čase účinnosti ústavného zákona č. 150/1948 Sb. z 9. mája 1948 Ústavy Československej republiky ako aj v čase účinnosti tzv. stredného Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., ktoré upravovali aj vlastnícke právo. Predmetný výmer bol vydaný na predtlačenom formulári (v spise na č. I. 12 - 18) a tento bol akceptovaný aj v rámci správneho konania ROEP, kedy bolo na jeho základe zapísané vlastnícke právo žalobcu pri niektorých ďalších nehnuteľnostiach, ktoré nie sú predmetom konania a u ktorých v katastri nehnuteľností absentoval relevantný zápis vlastníctva iného subjektu. Nebolo tiež sporné, že odo dňa účinnosti tzv. stredného Občianskeho zákonníka dňa 01.01.1951 už neplatil intabulačný princíp, a teda zápis vlastníckeho práva do pozemkovej knihy nebol povinný. V prejednávanej veci mali byť predmetné

nehnutelnosti pridelené do dočasného užívania na základe zápisnice zo dňa 02.10.1950, ktorá bola spísaná 3 mesiace pred vydaním výmeru. Je zrejmé, že vlastníctvo na základe uvedeného výmeru nebolo prídelcovi nikdy zapísané ako prípadné družstevné vlastníctvo a prídelca a ani jeho právni nástupcovia sa vlastníckeho práva nikdy nedomáhali, a to ani bezprostredne po zmene politického režimu a dokonca ani bezprostredne po tom, čo žalobca v čase prebiehajúceho ROEP-u v zmysle zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom zistil, že na predmetné nehnuteľnosti podľa výmeru nemôže byť ako vlastník v katastri nehnuteľností zapísaný z dôvodu, že už bol na ne ako vlastník zapísaný štát, t. j. žalovaný. Vlastníckeho práva sa žalobca začal domáhať až žalobou podanou na súd dňa 19.11.2013, t. j. po 23 rokoch od zmeny politického režimu v r. 1989, odvolávajúc sa na to, že ako právny nástupca pôvodného prídelcu na základe výmeru zo dňa 01.12.1950 má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva.

17. Súd prvej inštancie v konaní o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti správne skúmal danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ OSP, § 137 písm. c/ CSP) v nadväznosti na tvrdenie žalobcu opísané v žalobe, resp. v jeho následných podaniach. Z hľadiska existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení napokon vychádzal z toho, že medzi stranami je spor o vlastníckom práve, v katastri nehnuteľností aktuálne vedenom na štát, pričom žalobca by v prípade úspechu v tomto konaní predložením vyhovujúceho rozsudku súdu katastrálnemu odboru príslušného okresného úradu dosiahol zmenu zápisu v evidencii nehnuteľnosti tak, aby bol ako vlastník nehnuteľností zapísaný on. Rovnako ustálená súdna prax zastáva názor, že vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení požadovaného práva je vtedy, ak je tu daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno inými právnymi prostriedkami odstrániť, pričom nie je dôležité, ako táto neistota vznikla. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie tých pomerov, ktoré sú ohrozené neistotou a teda predstavujú nebezpečenstvo budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom. Určovacia žaloba je spravidla vždy prípustná vo vzťahu k nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva. Zápisy vlastníctva nehnuteľností v katastri nehnuteľností sa vykonávajú na základe listiny, ktorá preukazuje vlastnícke právo v zmysle zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

18. Žalovaný v priebehu konania prezentoval svoju obranu k žalobcom prezentovanému naliehavému záujmu na požadovanom určení a svoju námietku uviedol aj v podanom odvolaní. Namietal, že jeho vlastníctvo, t. j. vlastníctvo štátu k sporným nehnuteľnostiam bolo zapísané v pozemkovej knihe už v r. 1954, t. j. s odstupom iba štyroch rokov od vydania prídelu, a to bez akýchkoľvek námietok zo strany žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu. Žalobca (ani jeho právni predchodcovia) nepociťoval stav právnej neistoty a ohrozenia jeho právneho postavenia, vlastníctvo štátu akceptoval a štát svoje zapísané vlastnícke právo nepretržite a preukázateľne vykonával prostredníctvom štátnych orgánov a organizácií, a to aj po dobu vyše dvadsiatich rokov po zmene politického režimu, kedy si sám žalobca od štátu tieto nehnuteľnosti dobrovoľne uzatvorenými zmluvami prenajímal. Podľa žalovaného ak u žalobcu bolo dotknuté jeho právo, stalo sa tak dávno v minulosti, a teraz je uvádzané do neistoty právo súčasného vlastníka, ktorým je štát. Žalovaný poukazoval na to, že žalobca si až po 18 rokoch od pádu komunistického režimu v r. 2008 žiadosťou o zmenu údajov pri ROEP uplatnil vlastnícke právo z výmeru z r. 1950, a to napriek tomu, že tento výmer mal k dispozícii už v r. 1991 počas transformácie družstva, a následne až po uplynutí ďalších 5 rokov od ROEP-u sa žalobca obrátil so žalobou na súd.

19. Odvolací súd sa v zásade stotožnil so záverom o posudzovaní naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení, aký prezentoval súd prvej inštancie, opísaný vyššie v bodoch 5., 8., 9. tohto odôvodnenia. Obdobné stanovisko prijal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky - prejednávajúc dovolanie v konaní o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v kontexte aj s reštitučným nárokom - v rozsudku sp zn. 4Cdo 130/2007, ktorý uviedol, že nie v každom prípade dovtedy uplatňované zásady platia bez výnimky. Žaloba o určení práva v nadväznosti na ustanovenie § 126 Občianskeho zákonníka v spojení s § 137 písm. c) CSP (predtým § 80 písm. c/ OSP) bola a je nástrojom ochrany subjektívneho práva pred neoprávnenými zásahmi. Dovolací súd v odôvodnení rozsudku prijal tento záver: „Ide o žalobu svojou povahou preventívnu, ktorej účelom je predísť stavu neistoty ohľadne určitého práva alebo jeho výkonu a jej význam je nastoliť istotu v ohrozených právnych vzťahoch. Vyžaduje sa istá kvalita tejto

žaloby spočívajúca v tom, že musí byť daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Ak totiž už bolo právo porušené, nemá preventívna ochrana postavenia žalobcu žiaden zmysel, lebo jej prostredníctvom už v zásade nemožno spory, ktoré by mohli v budúcnosti vzniknúť alebo ktorých vznik už bezprostredne hrozí, odvrátiť. O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým, čo znamená, že buď musí ísť u žalobcu o právny vzťah (právo) už existujúce alebo o takú jeho procesnú, prípadne hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne v už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený, prípadne pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme. Aj keď v prípadoch žalôb o určenie vlastníckeho práva sa naliehavý právny záujem spravidla odôvodňuje potrebou získať rozhodnutie súdu ako podklad pre zápis vlastníctva do katastra nehnuteľností, nemožno (vzhľadom na účel určovacej žaloby) bez ďalšieho len z tohto faktu vyvodzovať naliehavý právny záujem žalobcu. To platí práve tam, kde právne vzťahy žalobcu k veci boli s istými následkami dotknuté dávno v minulosti a nie dnes, a nestali sa neistými teraz, ale práve prostredníctvom žaloby o určenie vlastníckeho práva je uvádzané do neistoty právo súčasného vlastníka veci. Určovacia žaloba tu nie je nástrojom prevencie a nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcu, ale k jej narušeniu na strane terajšieho vlastníka veci. Je preto potrebné rozlišovať medzi ochranou vlastníckeho práva v situáciách jeho bezprostredného a aktuálneho ohrozenia pred uvedením do neistoty v existujúcich a spravidla aj vykonávaných vlastníckych vzťahoch a zneužitím procesného prostriedku určeného na takúto ochranu na to, aby bolo dosiahnuté obnovenie vlastníckeho práva už zaniknutého spochybnením skutočností, za ktorých k zániku došlo.“ Zároveň dovolací súd o. i. konštatoval, že to platí i tam, kde ochranu práva bolo možné dosiahnuť postupom podľa reštitučných predpisov. Je zrejmé, že v prejednávanej veci sa žalobca nemohol domáhať reštitúcie vlastníckeho práva podľa reštitučných predpisov, ktoré sa na neho nevzťahovali.

20. Súd prvej inštancie sa pri posudzovaní naliehavosti právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení z uvedeného hľadiska, ktoré zaujal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 4Cdo 130/2007 zo dňa 25.02.2009 a na ktoré upriamoval pozornosť aj žalovaný, pri novom rozhodovaní o žalobe zaoberal, aplikujúc ho na zistený skutkový stav. Podľa zápisu vlastníckeho práva na liste vlastníctva č. XXXXX kat. úz. O. K., na ktorom sú vedené aj sporné parcely, bola Slovenská republika ako vlastníka zapisovaná na základe viacerých nadobúdacích titulov, vrátane konfiškačných zákonov z r. 1945, pričom najväčší počet zápisov o tituloch nadobudnutia je aktuálne z r. 1960. Proces zápisu vlastníckeho práva takto prebehol na základe v tom - ktorom čase aktuálnej právnej úpravy, v súčasnosti na základe tzv. katastrálneho zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam. Samotný výmer o prídelení do vlastníctva (v spise na č.l. 12 - 18) obsahuje prídelenie nehnuteľností týkajúcich sa parciel z niekoľkých desiatok pozemnoknižných vložiek pre kat. úz. O. K. v rozsiahlej výmere. Odvolací súd už pri svojom prvom rozhodovaní v tejto veci konštatoval, že podľa obsahu spisu žalobca do dňa 19.11.2013 žiadnu inú žalobu o určenie vlastníckeho práva nikdy nepodal, najmä nie v nejakom kratšom časovom odstupe od zmeny politického režimu v r. 1989, a je zrejmé, že vlastnícke právo štátu dlhodobo akceptoval a nijako ho nenamietal, navyše ani pri uzatváraní nájomných zmlúv na užívanie sporných pozemkov z vlastnej vôle. Nikdy vlastníctvo štátu ako prenajímateľa nenamietal a netvrdil, že vlastníkom je on (resp. predtým jeho právní predchodcovia). Predmetnú žalobu podal až po 23 rokoch od zmeny politického režimu, hoci prinajmenšom od r. 2008 musel vedieť o tom, že na základe výmeru o prídelení do vlastníctva nemôže byť zapísaný do katastra nehnuteľností, lebo na sporné pozemky je vedené vlastníctvo štátu. Túto skutočnosť mohol postupne zistiť aj v predchádzajúcom období rokov 1990 - 2008, kedy v súlade s právnym poriadkom mohol svoje tvrdené vlastnícke právo uplatniť na súde. Oproti tomu však vlastnícke právo štátu rešpektoval a uzatvorením nájomných zmlúv ho v podstate aj uznával.

21. Odvolací súd už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí poukázal na právny názor vyslovený v obdobných vlastníckych veciach Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý bol prezentovaný napríklad v nálezoch č. k. I.ÚS 549/2015-33 zo dňa 06.03.2016, I.ÚS 151/2016-29 zo dňa 03.05.2017 (obdobne aj rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky III.ÚS 415/15 zo dňa 27.08.2015, III.ÚS 247/14 zo dňa 28.01.2016). Ústavný súd SR prijal záver, že princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávnej ochrany je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu. Otázkou dobrej viery nadobúdateľa sa všeobecné súdy musia vždy riadne zaoberať pri jeho spochybnovaní treťou

osobou. Ústavný súd z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany musí tak postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Ak nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má nie byť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere, najmä ak sa vec dostala na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní, v ktorom nadobúdateľ preukazoval právny titul svojho vlastníckeho práva. Takéto hodnotenie správne opísal v odôvodnení rozsudku aj súd prvej inštancie.

22. Posudzujúc osobitnú okolnosť tohto prípadu, že totiž nešlo o zapísanie vlastníckeho práva na predmetný list vlastníctva zo strany nejakej tretej osoby, ktorá by nadobudla vlastnícke právo po absolvovaní príslušného katastrálneho konania, je potrebné uviesť, že v tejto veci to bol štát, ktorý vydal výmer o prídelení, a bol to štát, ktorý bol postupne na sporné pozemky zapisovaný ako vlastník neuznávajúci, že by bol nehnuteľnosti pridelil JRD O. K. do jeho súkromného vlastníctva alebo do vlastníctva družstevného. Vydanie výmeru o prídelení bolo možné nad rámec prípadného správneho konaia hodnotiť ako také, ktoré úplne nezodpovedalo účelu vládneho nariadenia č. 38/1948 Sb. o majetku, ktorý zanechali v ČSR osoby presťahované do Maďarska podľa československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva. Samotný výmer, ktorý bol tlačivom, typ „vlastníctva“ pre prídelenca, ktorým bola právnická osoba, vôbec nešpecifikoval. Prídelenie pôdy do súkromného vlastníctva družstva bolo pritom vylúčené s ohľadom na vtedajšiu právnu úpravu vlastníckeho práva jednak v Ústave 9. mája a jednak v tzv. strednom Občianskom zákonníku, na čo správne poukazoval aj žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu. Občiansky zákonník v tom čase v ustanovení § 103 ods. 2 totiž stanovil, že v záujme rozvoja národného hospodárstva a všeobecného blahobytu možno časti národného majetku odovzdať socialistickým právnickým osobám, najmä ľudovým družstvám, do trvalého užívania. Odvolací súd považoval za relevantné námietky žalovaného aj v tom, že označenie a pomenovanie nadobúdaného práva ako „vlastníctvo“ v samotnom výmere z r. 1950 nemohlo rozšíriť obsah tohto práva nad rámec citovaného ustanovenia § 103 ods. 2 Občianskeho zákonníka z r. 1950 a ako také presiahlo kompetencie správneho orgánu nad rámec ustanovení vládneho nariadenia č. 38/1948 Sb. Družstvá v tom čase vôbec neboli vo vzťahu k poľnohospodárskej pôde subjektom súkromného či osobného vlastníckeho práva. Prídelencom v zmysle § 5 vládneho nariadenia č. 30/1948 Zb. mohla byť výlučne fyzická osoba, a nie právnická osoba. Podľa § 102 stredného Občianskeho zákonníka národný majetok mohol byť len v štátnom socialistickom vlastníctve, a teda podľa všetkého sporné nehnuteľnosti ako prídelenie z národného majetku ani nemohol byť v r. 1951 prídelený do družstevného vlastníctva. V tomto kontexte bolo potrebné vyjasniť si aj právny titul, ktorý žalobca predkladal na dôkaz svojho vlastníckeho práva. Je zrejmé, že ustanovenia o súkromnom vlastníctve podľa § 106 stredného Občianskeho zákonníka ako aj o možnosti jeho obmedzenia, na ktoré poukazoval žalobca, sa na družstevné vlastníctvo nemohli aplikovať. Pokiaľ teda vládne nariadenie č. 38/1948 Sb. v § 5 ods. 3 výnimočne stanovilo, že ostatný majetok presťahovaných Maďarov môže osídlovací úrad podľa prípadných smerníc ústrednej komisie pre vnútorné osídlenie tiež predať na verejnej dražbe alebo z voľnej ruky alebo s ním môže naložiť inak, tak odvolací súd prijal záver, že takéto nakladanie so zvyšným majetkom podľa tohto vládneho nariadenia nemohlo byť realizované v rozpore s Ústavou a ani s ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

23. Pokiaľ ide o zápisy vlastníckeho práva štátu pri tej - ktorej spornej parcele na danom liste vlastníctva, súd prvej inštancie ich reálne zhodnotil, pričom je zrejmé, že jednotlivé zápisy museli prebehnúť v súlade s katastrálnymi predpismi platnými a účinnými v čase toho - ktorého zápisu alebo záznamu. Konkrétne žalobca neuvádzal, v čom sú tituly nadobudnutia vlastníctva na strane štátu nevierohodné, a na druhej strane prikladal nadobudnutiu jeho vlastníctva podľa výmeru význam, aký súkromnému vlastníctvu pripisuje právny poriadok Slovenskej republiky aj pod vplyvom aktuálnej judikatúry ESLP. Národný majetok evidentne nemohol byť družstvu zo strany štátu v r. 1951 prídelený do vlastníctva v jeho súčasnom zmysle a rozsahu. Súd prvej inštancie odôvodnil, o aké nadobudacie tituly a z ktorého obdobia opiera záver o nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaným. K námietke žalobcu o mechanickom a aritmetickom určení doby nečinnosti žalobcu v ochrane svojich tvrdených práv, ktorá bola základom pre tvrdenie o nedbalom vlastníkovi a tak aj základom pre zamietnutie žaloby, je nutné uviesť, že okresný súd

neposúdil danú vec mechanicky; odvolací súd sa nestotožnil s názorom, že podľa odôvodnenia rozsudku súd postavil na roveň obdobie rokov 1948, 1950 až 1989, pretože súd prvej inštancie skutočne poukázal len na obdobie 23 rokov (bod 26. a 30. odôvodnenia rozsudku), čo je obdobie po zmene politického režimu, kedy sa žalobca, resp. jeho právny predchodca mohol prípadne vlastníckeho práva domáhať na súde na podklade všeobecne záväzných predpisov. V 90-tych 20. storočia boli prijímané reštitučné predpisy, ktoré sa na žalobcu nevzťahovali, a tak v nadväznosti na to mohol už v tom čase, resp. bezprostredne po ukončení ROEP-u uplatniť určovaciu žalobu, ktorá v tom čase bola súčasťou právneho poriadku, ak si bol istý svojím súkromným vlastníctvom. Svoje vlastnícke právo voči štátu mohol popierať právne významným spôsobom už aj v r. 1993 pri podpise nájomnej zmluvy, ktorej súčasťou mali byť aj sporné pozemky. Žalovaný vo svojich podaniach uvádzal, že nemal žiadnu vedomosť o existencii výmeru o prídelení do vlastníctva z roku 1950 v čase, kedy žiadal o zápis žalovaných nehnuteľností do katastra, pričom tento prídelenie nebol zaznačený ani v pozemkovej knihe. S ohľadom na všetky okolnosti preto podľa neho splnil zákonné podmienky nadobudnutia vlastníctva aj vydržaním, pričom podstatné pre kvalifikáciu oprávnenej držby (§ 130 ods. 1, § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka) bolo, či držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je subjektom držaného práva, teda že o dôvodoch prípadnej neplatnosti alebo nesprávnosti zápisu vlastníctva nemohol vedieť ani pri zachovaní obvyklej opatrnosti, ktorú možno od každého požadovať. Žalovaný uvádzal aj to, že štát bol oprávneným držiteľom v zmysle § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vlastníkom sa stal ku dňu 1.1.1992, t. j. ku dňu účinnosti novely Občianskeho zákonníka - zákona č. 509/1991 Zb. (obdobne rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo 85/2004 z 27.10.2004), ktorý opätovne zaviedol inštitút vydržania vo vzťahu k právnickým osobám, teda aj štátu. Odvolací súd v tomto smere poukazuje aj na celý obsah kvalifikovane vypracovaného vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu.

24. Žalobca pri uplatnení odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP pre nevykonanie navrhnutých dôkazov, potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, neuvádzal konkrétne a žiadnym spôsobom nešpecifikoval, s akým cieľom a na aké relevantné okolnosti mali byť vypočítaní jeho štatutárni zástupcovia pred súdom prvej inštancie; poukazoval len na svoje predchádzajúce písomné vyjadrenie.

25. Odvolací súd prejednávajúc v súčasnosti odvolanie žalobcu posúdil toto odvolanie ako neopodstatnené na tom základe, že sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o nedôvodnosti podanej žaloby tak, ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúceho sa zhodnotenia nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Súd prvej inštancie správne posúdil všetky špecifické okolnosti tohto prípadu, súvisiace s vydaním výmeru o prídelení, s následným zápisom vlastníctva k nehnuteľnosti na štát v rámci zákonného katastrálneho konania, ktoré je zrejme z listu vlastníctva, čo po celú dobu rešpektoval a uznával aj sám žalobca, ako aj s pasivitou žalobcu počas celej doby po zmene politického režimu v r. 1989 až do r. 2013, kedy podal na súd žalobu o určenie vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie správne uplatnil aj aktuálne rozhodnutia Ústavného súdu SR v smere posúdenia kolízie právnych titulov vlastníctva pri nedbalom postupe vlastníka, ktorý si žalobou podanou so značným časovým odstupom uplatňuje vlastnícke právo voči niekomu, kto je ako vlastník dlhoročne zapísaný v katastri nehnuteľností a ktorého vlastnícke právo žalobca po dlhú dobu aj akceptoval. Vyššie riziko má totiž vo všeobecnosti niešť nedbalý vlastníka, než nadobúdateľ v dobrej viere, ktorý dlhoročne dobromyseľne zapísané vlastníctvo užíva a nakladá s ním, pričom sa na príslušný list vlastníctva dostal po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Ochrana nedbalého vlastníka nemôže byť absolútna aj s ohľadom na znenie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka týkajúceho sa uplatňovania zásady dobrých mravov ako aj čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky týkajúceho sa vlastníckeho práva.

26. Vo všeobecnosti v odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Účelom odôvodnenia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia, pričom nepreskúmateľnosť či arbitrárnosť súdneho rozhodnutia z nedostatku dôvodov bráni jeho vecnému preskúmaniu. Odvolací súd v tomto prípade dospel k záveru, že rozsudok nedisponuje takou vadou, ktorá by spôsobovala jeho nepreskúmateľnosť, ako to namietal žalobca vo svojom odvolaní. Rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným náležitostiam v zmysle § 220 ods. 2 CSP, je presvedčivý a dáva odpoveď na všetky podstatné otázky, ktoré bolo potrebné rešpektovať v nadväznosti na vyslovený predchádzajúci právny názor odvolacieho súdu a najmä na aktuálnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR ako aj Ústavného súdu SR (nálezy č.k. I.ÚS 549/2015-33

zo dňa 06.03.2016, I.ÚS 151/2016-29 zo dňa 03.05.2017, obdobne aj rozhodnutia Ústavného súdu ČR III.ÚS 415/15 zo dňa 27.08.2015, III.ÚS 247/14 zo dňa 28.01.2016). Žalobcom uvádzané rozhodnutia odvolací súd v porovnaní s tým nepovažoval za relevantné pre rozhodnutie tohto sporu. Vzhľadom na všetko vyššie opísané odvolací súd ustálil, že napadnutý rozsudok je vecne správny a je z opísaných hľadísk najmä vo vzťahu k podstatným námietkam žalobcu aj dostatočne odôvodnený. Preto tento rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

27. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodujúc podľa § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP konštatoval, že v odvolacom konaní bol úspešný žalovaný. Vzhľadom na to mu podľa § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).